

نجفی در گفت‌وگوی تفصیلی با ایسکانیوز:

متمرکز کردن تمام ظرفیت‌ها در سازمان مرکزی اشتباه بزرگ است / اشتغال دانشجویان دانشگاه آزاد در شرکت‌های دانش بنیان به جای پرداخت شهریه / ایجاد مدارس مهارتی متناسب با ظرفیت واحدها

مدیرکل امور اقتصادی دانش بنیان و سرمایه‌گذاری دانشگاه آزاد اسلامی، با بیان این که یکی از بحران‌های کشور کمبود نیروی متخصص و ماهر است، گفت: اگر واحدها بتوانند براساس شیوه نامه جدید مدارس مهارتی، شرکت‌های دانش بنیان و پارک‌های علم و فناوری را عملیاتی کنند، طبیعتاً انگیزه دانشجویان برای فعالیت بیشتر خواهد شد.

به گزارش خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز؛ حبیبه رحیمیان - بحث اقتصاد دانش بنیان و رونق تولید ملی یکی از مباحث کلیدی در چرخه صنعت هر کشور است. خوشبختانه این موضوع مهم امسال از سوی مقام معظم رهبری مورد تاکید قرار گرفته است در همین راستا خبرگزاری ایسکانیوز با دعوت از پیام نجفی مدیرکل امور اقتصادی دانش بنیان و سرمایه‌گذاری دانشگاه آزاد اسلامی خواست تا در این زمینه گفتگوی صمیمی داشته باشد و از نزدیک با فعالیت اجرایی این اداره کل آشنا شود. مشروح گفت و گو با نجفی را در زیر می‌خوانیم.

ایجاد اشتغال و رونق تولید ملی با حمایت دانشگاه‌ها

ایسکانیوز: با توجه به این که رهبر انقلاب سال جاری را رونق اقتصادی نام گذاری کردند در این رابطه شرکت‌های دانش بنیان تا چه حدی می‌توانند به رونق اقتصادی کمک کنند؟

نجفی: به طور یقین حوزه دانش بنیان و اقتصاد دانش بنیان تاثیر بسزایی در رونق اقتصادی و تولید ملی می‌تواند داشته باشد. چرا که دانش بنیان‌ها یکی از بخش‌های مهم و کلیدی هستند که در آن تولید ملی گسترش یافته و زمینه ثروت‌افزایی و اشتغال‌زایی فراهم می‌شود.

در واقع این شرکت‌ها می‌توانند نیروهای متخصص مقاطع تحصیلات تکمیلی را در کشور درگیر کند. من فکر می‌کنم یکی از رسالت‌هایی که دانشگاه‌ها در شرایط فعلی می‌توانند برعهده داشته باشند، توجه کردن به مقوله اقتصاد مقاومتی و توسعه فضای کسب‌وکار در این عرصه است. دانشگاه آزاد به واسطه گستردگی دامنه می‌تواند به رونق تولید ملی کمک کرده و چرخ اقتصاد دانش بنیان را به چرخش در آورد. بنابراین دانشگاه‌ها می‌توانند در این عرصه نقش آفرینی کنند.

فعالیت بیش از ۱۰۰ مرکز رشد و ۱۰۰۰ هسته فناور در دانشگاه آزاد اسلامی

ایسکانیوز: آیا آماری در رابطه با تعداد شرکت‌های فعال دارید؟

نجفی: در دانشگاه آزاد اسلامی بیش از ۱۰۰ مرکز رشد و ۱۰۰۰ هسته فناور و شرکت در این مجموعه مستقر است که این اعداد و ارقام مدام در حال تغییر است. ما اگر حمایت‌ها را بیشتر کنیم؛ حجم آنها فراتر از این خواهد بود.

در این راستا ما چند مورد فن بازار را برگزار کردیم. یکی از فن بازارها در حوزه تجهیزات پزشکی بود که حدود ۱۲۰ محصول در این فن بازار ارائه شده بود. همچنین در فن بازار کشاورزی از میان تعداد طرح‌ها ارائه شده بیش از ۱۶۰ طرح پذیرفته شد.

در کنار این موضوع طرح‌های گسترده‌ای در حوزه مکانیک، خودرو، رباتیک، آی تی و نرم افزار در سطح کشور انجام شده است. اینجاست که ما باید محصولات را تجاری سازی کنیم تا وارد بازار شوند.

باید سهم‌مان را با تولید انبوه در بازار افزایش دهیم

ایسکانیوز: چه تعداد از محصولات روانه بازار شده است؟

نجفی: سهم ورود محصولات ما به بازار هنوز خیلی پایین است. ما باید سعی کنیم سهم‌مان را در بازار افزایش دهیم، البته محصولات خوبی با تولید انبوه وارد بازار شده است.

دانشگاه آزاد باید به عرصه تجاری سازی طرح‌ها ورود کند

ایسکانیوز: آماری در رابطه با تجاری سازی محصولات دانش بنیان دارید؟

نجفی: نه متأسفانه آمار دقیقی ندارم. برخی از شرکت‌ها لزوماً با دانشگاه‌ها مشارکت نمی‌کنند، برخی از این شرکت‌ها از ظرفیت مراکز رشد ما استفاده می‌کنند و این یک امر طبیعی و قانونی است. بنابراین بعد از این‌که به مرحله بلوغ رسیدند از مراکز رشد ما خارج می‌شوند. ولی تعدادی از شرکت‌ها هستند که می‌خواهند با دانشگاه‌ها مشارکت داشته باشند. بنابراین دانشگاه آزاد خودش می‌تواند به تجاری سازی طرح‌ها کمک کند.

در واقع دانشگاه آزاد با توجه به زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های سخت افزاری، نرم‌افزاری و نیروی انسانی که دارد به نظرم ظرفیت خوبی برای تجاری سازی دارد و این امر منوط به ریل گذاری درست دارد.

ایسکانیوز: آیا تا به امروز محصول و یا دستاوردی به مرحله تجاری سازی رسیده است؟

نجفی: بلی محصولات بسیار متنوعی داشتیم که به مرحله تجاری سازی رسیده است.

تولید انبوه محصولات دانش بنیان بستری برای ایجاد اشتغال فارغ التحصیلان

ایسکانیوز: ارزش ریالی آن‌ها چقدر بوده است؟

نجفی: آماری دقیق ندارم ولی محصولات با ارزش خیلی بالایی بوده است. ممکن است حجم تولید مورد انتظار نبوده ولی تولید محصولات عرضه شده به بازار متنوع است.

به عنوان مثال؛ تولید محصول بذر توسط یکی از شرکت‌ها است که مورد تاکید ویژه ریاست محترم دانشگاه بود، به طوری که الان به صورت ویژه تولید می‌شود؛ ولی مشکل اینجاست که نیاز کشور آنقدر وسیع است که ما باید تولید آن را افزایش دهیم.

همچنین محصول تولیدی به یکی از کشورهای همسایه صادر می‌شود. ولی نیاز کشور به شدت زیاد است. ما باید سرمایه گذاری درستی داشته باشیم تا در اسرع وقت تولید این محصول را به مرحله انبوه برسانیم.

به نظر من اگر ظرفیت سرمایه گذاری بهتری برای آنها فراهم شود؛ قطعاً می‌تواند نیازهای کشور را برطرف کنند. ضمن این که با این فرصت بدست آمده زمینه اشتغال فارغ التحصیلان را افزایش دهیم. الان بعضی از واحدهای دانشگاهی روی این مدل کار می‌کنند تا با تولید انبوه محصولات دانش بنیان بخشی از فارغ التحصیلان در این مجموعه‌ها مشغول به کار شوند.

باید سرمایه اموردانش بنیان را از هزینه های امور جاری دانشگاهی جدا کرد

ایسکانیوز: چقدر از درآمدهای دانش بنیان واحدها به امور خود واحد اختصاص می‌یابد؟

نجفی: ما باید براساس برنامه و بودجه حرکت کنیم. شاید در مرحله ابتدایی ممکن است کار فرایند کاملی شکل نگرفته باشد و به عبارتی فرایندها هنوز کامل نیست. اینکه واحدها بتوانند اول سال و یا سال مالی پیش بینی کنند که امسال چه میزان از منابع را برای سرمایه گذاری پروژه‌ها دانش بنیان اختصاص دهند. در واقع منبع باید از سایر منابع جدا شود. این ذهنیت را هیأت رئیسه دانشگاه آزاد دارد که منابعی که مربوط به بخش‌های پژوهش و فناوری است؛ فریز کند تا خرج بقیه حوزه‌ها یا امور جاری دانشگاه نشود.

این گالیه قبلا هم بود که منابعی که مربوط به حوزه پژوهش و فناوری است به دلیل کمبود منابع در بعضی از واحدها هزینه می‌شد.

چشم انداز سازمان مرکزی این است که براساس برنامه اختصاص منابع داشته باشد. به عنوان مثال واحدی باید امسال ۲ یا ۱۰ میلیارد تومان منابع برای سرمایه گذاری در حوزه دانش بنیان اختصاص دهد تا این منابع را صرف هزینه جاری خود نکند. فرایند تصویب طرح‌های دانش بنیان با توجه به شیوه‌نامه جدید ریل گذاری و ابلاغ شده است. ما در واقع به شوراها و شرکت دانش بنیان در سراسر استان‌ها و حتی هیأت رئیسه واحدها و سازمان مرکزی تفویض اختیار کردیم که بخشی از مصوبات را خودشان انجام دهند. تنها بحث بودجه نیست بلکه طرح‌های دانش بنیان بعضی وقت‌ها معطل فضای فیزیکی یا معطل دستگاه آزمایشگاهی هستند.

واحدهای دانشگاهی اولویت سرمایه گذاری خود را مشخص کنند

بسیاری از طرح‌های ما نیاز به بودجه کمتری دارند اگر مبلغ مورد نیاز از رقم تعیین شده بالاتر باشد، شورای اقتصاد دانش بنیان بعد از نظارت و ارزیابی و داوری مراحل کاری را انجام می‌دهند. اگر واحدی طرحی را بخواهد اجرا کند در ۱۵ روز طرح مورد بررسی و ارزیابی می‌شود و بالاتر از حد اختیارات استانی باشد ۴۵ روز طول زمان می‌برد. اگر بالاتر از حد اختیارات استانی باشد، سازمان مرکزی بعد از ۷۵ روز جواب می‌دهد.

مدت زمان بررسی به این خاطر است که بعد از بررسی داوران در کمیته مربوطه و شورای اقتصاد به تصویب نهایی برسد. بنابراین باید واحدها اولویت سرمایه گذاری خودشان را مشخص کنند.

تحقیقات و پژوهش‌ها در مراکز رشد باید متناسب با نیاز صنعت باشد

ایسکانیوز: با توجه به اینکه رهبر انقلاب تاکیدات بسیاری بر کاربردی شدن پژوهش‌ها دارند، در این خصوص دانشگاه‌ها تا چه حدی توانستند با ایجاد نوآوری، نیازهای صنعت را شناسایی کنند؟

نجفی: متأسفانه یک اشکالی وجود دارد خیلی از کارهایی که در مراکز رشد انجام می‌شود؛ براساس نیاز صنعت نیست، گاهی بازار خوبی هم ندارند. متأسفانه بعد از صرف هزینه متوجه می‌شوند که براساس نیاز صنعت نبوده است. البته دانشگاه اخیراً تفاهم نامه‌های متعددی به امضا رسانده است. سعی کردیم در تمام تفاهم نامه‌ها سازوکارهای ایجاد دبیرخانه مشترک را پیش بینی کنیم. تفاهم نامه‌ای که بین اتاق بازرگانی اصفهان و سازمان مرکزی دانشگاه با حضور دکتر طهرانچی امضا و مقرر شد که دبیرخانه مشترک ایجاد کنیم. آموزش‌ها، پژوهش‌ها، پایاننامه و فناوری‌ها متناسب با نیاز اتاق بازرگانی تعریف شود. مدلی که در فضای اشتراکی خودمان تعریف می‌کنیم. بنابراین تحقیقات و پژوهش‌ها و آموزش‌ها در مراکز رشد متناسب با نیاز صنعت انجام خواهد شد.

ایسکانیوز: برای ایجاد انگیزه در بین دانشجویان چه برنامه دارید تا دانشجویان در این عرصه فعالیت کنند؟

نجفی: دانشگاه‌ها و مراکز رشد این اختیار را دارند که درصدی از منابع پژوهشی را برای حمایت از شرکت‌های مستقر در مراکز رشد اختصاص دهند. ضمن اختصاص فضای آزمایشگاهی، فضای فیزیکی، فضای دفتری حمایت معنوی کنند. براساس آیین نامه تا سقف ۳۰ میلیون تومان می‌تواند برای ساخت نمونه اولیه کمک کنند.

شورای اقتصاد دانش بنیان این اختیار را دارد که منابع را به طرح‌های دانش بنیان اختصاص دهد تا بتوانند اقدام به ساخت نمونه اولیه کنند. همچنین واحدها این اختیار را دارند که منابعی را اختصاص دهند تا طرح را ساخته و به مرز تجاری سازی هدایت کنند.

درصد پژوهش‌های منتج شده به محصول پایین است

ایسکانیوز: سالانه چه تعداد از پژوهش‌ها و طرح‌ها منتج به محصول می‌شود؟

نجفی: متأسفانه آماری در این زمینه ندارم. درصد کشور بالا نیست ولی فکر می‌کنم با سازوکارهایی که الان پیش بینی کردند؛ می‌توانیم درصد را ارتقا دهیم. منتها در دنیا هم طرح‌هایی که در دانشگاه انجام می‌شود، منتج به تجاری سازی صنعتی و فناوری نمی‌شود. ولی اگر بتوانیم کارهایی که در حال انجام است را حداقل به ۲۰ درصد برسانیم و روانه بازار کنیم؛ موفقیت خوبی بدست آوریم.

بحث مدلی که برای صنایع تعریف شده است. بحث پایش، طرح ساماندهی و هدفمند کردن پایان نامه‌ها، و نیز تقویت ارتباط صنعت با دانشگاه است که بتوانند با مراکز رشد ارتباط داشته باشند.

همچنین مراکز عالی مهارت بین صنایع و دانشگاه‌ها پیش‌بینی شده است تا نیروها به صورت کاربردی فعالیت‌های خود را جلو ببرند.

یکی از مشکلات ما هم‌اکنون با آن مواجه هستیم این است که نیروها کاربردی نیستند و نگاه به صنایع ندارند؛ به نظر من اگر این روند اصلاح شود در آینده در عرصه توسعه تاثیرگذار خواهد بود.

دانشگاه‌ها باید دانشجویان را به سمت تولید دانش فنی با ارزش افزوده بالا هدایت کنند

ایسکانیوز: آیا طرح‌هایی دارید که دانشجویان به جای پرداخت شهریه در امور دانش بنیان فعالیت داشته باشند؟

نجفی: در مدل دهم شیوه نامه ابلاغی طرحی با عنوان بورسیه دانشجویان مطرح است که دانشجویان می‌توانند با تولید دانش فنی، ارزش افزوده ایجاد کنند. واحدهای دانشگاهی و دانشگاه‌ها این اختیار را دارند که از این ظرفیت‌ها استفاده کنند و از دانشجویان تحصیلات تکمیلی بخواهند با حرکت به سمت تولید دانش فنی در ازای آن دانش مطالبات شهریه را کاهش دهند و یا درگیر پروژه شوند.

هنوز در مرحله شروع کار هستیم. شیوه نامه به تازگی ابلاغ شده است. البته بعضی از واحدهای دانشگاهی پیشتر بحث‌های کارآفرینی را آغاز کردند.

تاکید رئیس محترم دانشگاه این است که از کار دانشجویی استفاده شود. چیزی است که در دنیا متعارف است. البته ما یکسری قوانین دست و پا گیر داریم. پارک‌های علم فناوری از این قاعده مستثنی هستند و دانشگاه دنبال این است که پردیس‌های پارک علم و فناوری را در سراسر کشور ایجاد کنیم. در حال حاضر پارک علم و فناوری در تهران است دنبال این هستیم که در سراسر کشور احداث کنیم.

ایسکانیوز: یکی از رویکردهای جدید دانشگاه بحث توسعه مدارس مهارتی است آیا در حوزه کارآفرینی و دانش بنیان هم مدرسه مهارتی ایجاد می‌شود؟

نجفی: دیروز تفاهم نامه‌ای که بین دانشگاه اصفهان و اتاق بازرگانی امضا شد پیش‌بینی‌های ما ایجاد مدارس مهارتی در حوزه تجارت بود تا مدارس مهارتی متناسب با نیاز هر منطقه، ایجاد شود.

یکی از بحران‌های کشور کمبود نیروی متخصص و ماهر است

ایسکانیوز: دانشگاه آزاد اسلامی در سال ۱۴۰۴ باید انتخاب برتر و اول داوطلبان کنکور سراسری باشد برای تحقق این امر و برندسازی در حوزه دانش بنیان چه اقداماتی صورت گرفته است؟

نجفی: اگر بتوانیم بسترهای موجود در حوزه فعالیتی را به صورت گسترده عملیاتی کنیم، موفق خواهیم شد. بحث اشتغال یکی از دغدغه های دانشجویان است، اگر بتوانیم با پرورش دانشجویان ماهر و نیز ایجاد ظرفیت کاری زمینه اشتغالزایی را فراهم کنیم، کمک بزرگی کردیم.

یکی از بحران های کشور کمبود نیروی متخصص و ماهر است به طوری که نیروی خلاق و کاربلد نداریم. اگر دانشگاه بتواند براساس شیوه نامه جدید؛ مدارس مهارتی، شرکت های دانش بنیان، پارک های علم و فناوری، بورس دانش بنیان را عملیاتی کند؛ طبیعتاً انگیزه دانشجویان برای فعالیت بیشتر خواهد شد. در این صورت است که برند نیز شکل خواهد گرفت.

باید فضای رقابتی را بین واحدهای دانشگاهی تقویت کرد

ضمن اینکه دانشگاه آزاد با وسعت وسیعی در کل کشور فعالیت می کنند باید فضای رقابتی را در بین واحدهای دانشگاهی تقویت کرد در این صورت زمینه برای ایجاد اشتغال فراهم خواهد شد.

دانشگاه باید در بخش درآمدزایی رتبه بندی شده و براساس آن امتیاز داده شود نه در پذیرش دانشجو؛ باید این خلأ برطرف شود تا مشخص شود که واقعا کدام یک از واحدها بیشترین درآمدزایی را دارند و کدام یک از واحدها دانشجویان بیشتری در حوزه کسب و کار دارند یا کدام یک دانش فنی تولید کردند. در این حوزه بحث هایی مطرح بوده هنوز مقرراتی بیرون نیامده است. اگر اتفاق بیفتد خود واحدها با اختیارات خودشان خیلی از کارها را می توانند انجام دهند. الان بعضی از واحدهای دانشگاهی و بعضی از مدیران افراد خلاق و فعال هستند که ظرفیت های خودشان را در دل دانشگاه فعال کردند.

متمرکز کردن تمام ظرفیت ها در سازمان مرکزی اشتباه بزرگ است

به نظرم نباید همه ظرفیت ها و توانمندی ها را در سازمان مرکز متمرکز شود؛ این کار اشتباه است و مدام این انتظار را داشته باشیم که همه را در یک نقطه فرماندهی کنیم درست نیست باید فضای رقابتی را تقویت کنیم.

الان با توجه به شیوه نامه ابلاغی جدید شرکت های مادر تخصصی با مشارکت اعضای هیات علمی می توانند باهم کار کنند یا فضاهای دانشگاهی اجاره داده شود اگر دانشجو بداند که در این محصول شریک است طبیعتاً انگیزه ها ایجاد می شود.

به نظرم در ایجاد فضای رقابت خلأ داریم. باید فضای رقابتی را بین واحدهای دانشگاهی تشدید کنیم. دوم شناسایی افراد موفق که بتوانیم با تشویق های مالی از آن واحدها داشته باشیم. بالاخره رتبه بندی ما قبلاً جامع و بزرگ و درجه یک و دو نبوده بلکه صرفاً به لحاظ دانشجو بود. باید عوض شود و براساس درآمدزایی و فناوری و جذب دانشجو بدون شهریه و تولید دانش بنیان باشد. اگر می خواهیم چشم اندازمان به لحاظ درآمد و فناوری باشد باید تعبیر مسیر داد.

ایسکانیوز: یکسری محدودیت هایی در واحدهای دانشگاه آزاد برای شرکت در مناقصه های صنعتی و پژوهشی وجود دارد چون همه باید با یک شرکت خاص در پروژه ها شرکت کنند برای رفع این دغدغه چه اقداماتی انجام دادید؟

نجفی: خیلی از مناقصه ها نیازی نیست که شرکت ها مشارکت داشته باشند. فکر می کنم براساس شیوه نامه جدید و ظرفیت شرکت ها، دانشگاه بتواند شعبی را در واحدها ایجاد کند یا در بعضی از استان ها، واحدها متقاضی ایجاد شرکت ها هستند. بنابراین با توجه به شیوه نامه جدید اگر این موضوع در شورای اقتصاد دانش بنیان تصویب شود؛ به طور یقین از آنها حمایت خواهد شد.

ولی اعتقاد هیات رئیسه دانشگاه این است بخشی از کارهایی که ما اصرار داریم در قالب شرکت ها انجام شود؛ خود دانشگاه می تواند انجام دهد. ما به عنوان واحد دانشگاهی بخش غیر دولتی هستیم می توانیم با صنایع مشارکت کنیم. البته چند تا شرکت مادر تخصصی در سازمان مرکزی پیش بینی شده که فعال نیستند.

ایجاد صندوق نوآوری در دانشگاهها

ایسکانیوز: در راستای استفاده از ظرفیت های عمرانی دانشگاه برای توسعه شرکت های دانش بنیان چه برنامه هایی دارید؟

نجفی: ما مدل اجاره داریم که از ظرفیت فضای دانشگاهی استفاده کنیم. حتی برای طرح دانش بنیان پژوهشی تنخواه پیش بینی کردیم تا در اختیار تیمی قرار دهیم که طرح را تولید کنند. ضمن اینکه دانشگاه می خواهد صندوق نوآوری را ایجاد کند. چرا که این صندوق ها ریسک پذیرند و راه اندازی آن در استان ها محدودیتی ندارد.

برای استقلال مالی واحدها براساس مبلغ کمیسیون معاملات سطحی در نظر گرفته شده است. طبیعتا ما نمی توانیم مبالغ زیادی را به واحدها تفویض اختیار کنیم بر اساس سطح اختیاراتی که هست وظایف را انجام می دهند.

سازمان مرکزی گلایه ها و شکایت ها را به صورت بنیادی حل می کند

ایسکانیوز: آیا گلایه پژوهشگران دانشگاه آزادی به گوش شما می رسد؟

نجفی: دغدغه پژوهشگران منعکس می شود. بعضی از گلایه ها به نظرم نیازی نیست به گوش سازمان برسد و اگر در خود واحدها برطرف شود بهتر است با این وجود سامانه شکایتی در حوزه پژوهش و فناوری نداریم.

معمولا نکاتی را بعضی ها در بازدیدهای محلی مطرح می کنند. اگر جایی یا استانی تاخیری در کاری باشد؛ قطعا در واحدها و دانشگاه محلی خیلی راحت مطرح و برطرف می شود. باید ریل گذاری کرد تا مثل اورژانس، به داد مشکلات برسیم.

در برخی از بخش ها اختیارات خوبی را به واحد واگذار کردیم الان در شرکت های دانش بنیان اختیارات خوبی است. باید ریل گذاری و نظارت کنیم. باید گره ها را شناسایی و بنیادی حل کنیم. رسالت سازمان این است که گلایه ها را بنیادی حل کند.

عارضه یابی یکی از رسالت سازمان است که بتواند انجام دهد. معاونت قطعا وزن های دیگری را راستای عارضه یابی را شناسایی کرده و

شیوه نامه را ابلاغ کرده است.

ایسکانیوز: آماری وجود دارد که فعالیت های دانش بنیان، چقدر از وابستگی بودجه دانشگاه آزاد به شهریه را کاهش داده اند؟

نجفی: عدد بالا نیست. بعضی از واحدهای دانشگاهی اعداد و ارقام خوبی را ارائه می دهند اما متأسفانه عدد در کل کشور رقم بالایی نیست.

ایسکانیوز: برای خود اشتغالی و حمایت از اشتغال دانشجویان چه برنامه هایی دارید؟

نجفی: کارهای کارآفرین لزوماً دانش بنیان نیست اگر مدارس مهارتی را تقویت کنیم؛ می تواند در بحث خود اشتغالی موثر باشد. باید منتظر باشیم که مدارس مهارتی توسعه پیدا کند به عنوان مثال مدارس مهارتی هنر در اشتغال زایی این حوزه تاثیرگذار است.

انتهای پیام /